

KORONAVİRÜS SALGINI SEBEBİYLE UÇAK BİLETLERİNİN İPTAL EDİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA

-HUKUK BÜLTENİ-

BÜLTEN TARİHİ: 27.03.2020

GİRİŞ

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Wuhan eyaletinde ortaya çıkan Koronavirüs (COVID-19) bulaşıcı hastalığı bu bölgeyle sınırlı kalmamış; dünya genelinde 170'ten fazla ülkeye yayılmıştır ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi, yani bütün kıtaları etkileyen ve tüm insanları tehdit eden bir salgın hastalık olarak ilan edilmiştir. Hastalık ilk etapta yurtdışından taşındığından Türkiye de diğer birçok ülke gibi dışardan gelen uçuşlara ülke sınırlaması getirmiştir. Bazı sınırlamaların sona ereceği tarihler belirtilmişken bazı tarihler ise belirsizdir. Halkın tedbir olarak sokağa çıkmamaya teşvik edildiği bu dönemde yurt içi uçuşlarında da önemli derecede düşüş söz konusudur. Bu sebeplerle, planlanmış uçuş seyahatleri COVID-19 salgınından etkilenen yolcuların hangi haklarının olduğu işbu bilgi notu kapsamında ele alınmaya çalışılacaktır.

HAVAYOLU İLE SEYAHAT EDEN YOLCULARIN HAKLARINA İLİŞKİN YASAL DÜZENLEME

Havayolu ile seyahat eden yolcuların sahip olduğu haklar ve bu hakların geçerli olduğu durumlar ile yolcuların uçağa kabul edilmediği, uçuşlarının iptal edildiği ve uçuşlarının ertelendiği durumlardaki asgari hakları 03.12.2011 tarihli ve 28131 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Havayolu ile Seyahat Eden Yolcuların Haklarına Dair Yönetmelik (SHY-Yolcu) ("Yönetmelik") ile belirlenmiş ve düzenlenmiştir. 25 Mart 2020 tarihli ve 31079 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Havayolu İle Seyahat Eden Yolcuların Haklarına Dair Yönetmelik'te (Shy-Yolcu) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Yönetmelik'in 20. maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE 1 – *“(1) COVID-19 salgını nedeniyle 5/2/2020 tarihinden itibaren uçuşun iptal edilmesi durumunda, bu iptaller sebebiyle uçuşu icra eden veya etme*

taahhüdünde bulunan hava taşıma işletmesi 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde yer alan hükümlerden uçuş yasakları kalktıktan sonraki iki ay sonuna kadar muafıtır.

(2) COVID-19 salgını nedeniyle uçuşu iptal edilen yolcunun, hava taşıma işletmesinin boş koltuk durumuna bağlı olarak istediğı bir tarih için bilette değışiklik yapma veya bileti açığa alma hakkı vardır. Yolcu, açığa alınıp kullanılmayan biletin iadesini uçuş yasakları kalktıktan sonraki iki ayın sonrasında hava taşıma işletmesinden alabilir.”

COVID-19 SALGINININ UÇUŞLAR AÇISINDAN HUKUKİ NİTELENDİRMESİ

Yönetmelik’in 4. maddesinin 1. fıkrası ğ) bendinde olağanüstü hal şu şekilde tanımlanmıştır: “Uçuşu icra eden hava taşıma işletmesinin çalışmasını etkileyen özellikle siyasi istikrarsızlık, ilgili uçuşun gerçekleştirilmesine uygun olmayan meteorolojik şartlar, doğal afetler, güvenlik riskleri, beklenmedik uçuş emniyeti noksanlıkları ve grev gibi durumlar”. Düzenlemede belirtilen haller örneklendirme yoluyla sayılmış sınırlı tutulmamıştır, bu nedenle COVID-19 salgınının hava taşıma işletmesi için olağanüstü bir hal teşkil ettiği söylenebilecektir. Geçici düzenleme yapılmasaydı dahi; Yönetmelik’in 6.maddesinin 4. fıkrası gereğı, iptale olağanüstü halin neden olduğunun kanıtlanması halinde hava taşıma işletmesinin tazminat ödeme yükümlülüğü bulunmayacaktı.

Uçak bileti satın alırken, yolcu ile hava taşıma işletmesi arasında bir taşıma sözleşmesi kurulmaktadır. Hava taşıma işletmesinin asli edim yükümlülüğü yolcunun havayolu ile seyahat etmesinin sağlanmasıyken; yolcunun asli edim yükümlülüğü ise taşıma bedelinin ödenmesidir. Ancak COVID-19 salgını nedeniyle havayolu işletmeleri özellikle yurtdışı uçuşlarında asli edimini yerine getirememektedir. Bunun sebebi planlanan seyahatin Türkiye’nin uçuş yasağı koyduğu bir ülke olması olabileceğı gibi; karşıdaki ülkenin Türkiye’den yapılacak uçuşlara izin vermemesi de olabilir. Her iki durumda da havayolu işletmesi için bir hukuki imkansızlık söz konusudur. Seyahat, idari tedbirler sebebiyle gerçekleştirilememektedir. Peki bu imkansızlık sebebiyle biletlerin iptal edilmesi veya ertelenmesi mümkün müdür?

BİLET ERTELEME, AÇIĞA ALMA VE İADE HAKLARI

Yukarıda alıntılanan Geçici Madde ile Yönetmelik'in "*Tazminat Hakkı*" başlıklı 8. maddesi, "*Geri Ödeme veya Güzergah Değişikliği*" başlıklı 9. maddesi ve "*Hizmet Hakkı*" başlıklı 10. maddesindeki düzenlemeler uçuş yasaklarının kalkmasından itibaren 2 ay boyunca hava taşıma işletmesi aleyhine uygulanamayacaktır. Yani **COVID-19 salgını sebebiyle uçuşun iptal edilmesi halinde yolcu bu sürede havayolu işletmesinden tazminat talebinde; geri ödeme veya güzergah değişikliği talebinde bulunamayacak ve hava taşıma işletmesi bekleme süresine göre yolcuya beslenme, konaklama ve ulaşımı bedelsiz olarak sağlamakla yükümlü olmayacaktır.** Bu süre geçtikten sonra ise COVID-19 salgını nedeniyle uçuşu iptal edilen yolcu, hava taşıma işletmesinin boş koltuk durumuna bağlı olarak istediği bir tarih için biletle değişiklik yapma veya bileti açığa alma hakkını kullanabilecektir. **Yolcu, açığa alınıp kullanılmayan biletin iadesini uçuş yasakları kalktıktan sonraki iki ayın sonrasında hava taşıma işletmesinden alabilecektir.**

Burada Geçici Madde ile yalnızca iptal edilen uçuşlarla ilgili düzenleme yapıldığına dikkat çekilmelidir. Bu durumda **yurtiçi uçuş bileti olan bir yolcu için uçuşlar devam ettiği sürece bu hüküm uygulanmayacaktır.** Evinden çıkmak istemeyen ve aldığı bileti kullanmak istemeyen yolcu uçuşu iptal edilmediği müddetçe bu imkanlardan faydalanamayabilecektir. Hava taşıma işletmelerinin bu konuda ayırık uygulamaları mevcuttur. Ülke genelinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi halindeyse yolcu açısından bileti kullanma imkanının kalmayacağı şüphesizdir.

SONUÇ

Yönetmelik'te yapılan geçici düzenlemeler 05/02/2020 tarihinden itibaren COVID-19 sebebiyle iptal edilen seyahatler için olmakla birlikte; belirli bir süre öngörülmemiş uçuş yasaklarının kalktığı dönem işaret edilmiştir. Seyahat kısıtlamalarının etkin olduğu süreç boyunca yukarıdaki açıklamalar geçerliliğini koruyacaktır ve hava taşıma işletmeleri için yasaklar kalktıktan sonra 2 ay ek bir muafiyet süresi öngörüldüğü göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin; **Haziran 2020 tarihi için rezervasyon yaptırmış bir yolcu uçuş yasakları Nisan 2020 sonunda kalkarsa bu haklardan faydalanamayacakken; yasakların o dönemde de devam etmesi ve uçuşunun salgın sebebiyle iptal olması**

halinde faydalanabilecektir. Promosyonlu biletler her ne kadar satın alındıktan sonra iptal, iade ve değişiklik yapma imkanı bulunmayan ve yolcunun bu konuda açıkça bilgilendirildiği biletler olsa da COVID-19 salgınının olağanüstü bir hal olması ve uçuş yasağının hukuki imkansızlık teşkil etmesi sebebiyle; uçuş yasağı kapsamında olan seyahatler için alınan promosyonlu bilet sahiplerinin de erteleme, değişiklik gibi haklarının bulunduğu kanaatindeyiz.

Saygılarımızla

Forensis Hukuk Bürosu

Not: Bültenimizde yer verilen açıklamalar, ilgili mevzuat çerçevesinde konuyu genel hatlarıyla ele alır tarzda hazırlanmıştır. Size özel detaylı bilgi için bir avukatla bağlantıya geçmenizi tavsiye ederiz.

FORENSIS
a t t o r n e y p a r t n e r s h i p